

- Starobohorodchany community*, st-bogorodchany.gromada.org.ua/osnovni-prioriteti-strategii-starobogorodchanskoi-otg-na-20172026-10-39-24-24-02-2017. Accessed 12 Jan. 2017.
5. "Conception of strategy of Galych district communities development." *SelfGov*, selfgov.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/Strategy_Halych_2020.pdf. Accessed 12 Jan. 2017.
  6. Vasylychenko, Halyna, Parasyuk, Igor, and Natalia Yeremenko. *Planning of development of local communities. Educational manual for public servants of local self-government*, "VNA Enterprise" LTD, 2015.
  7. Tkachuk, Anatoliy, Kashevskiy, Vasyl, and Petro Mavko. *Strategic planning in a society (educational module)*, "Legal status" ІКС, 2016.
  8. Vasylychenko, Sergiy, and Galyna Vasylychenko. "Globalization and strategic planning of local development in the contest of energy safety of the country." *Scientific and educational journal*, vol. 2, no. 5, 2015, pp. 58–61.

Рецензенти:

Ткачук І. Г. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Романюк М.Д. – доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту і маркетингу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

УДК 33.057.7:001.891

ББК 339.7

Тимечко І.Р.

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ СПІВРОБІТНИЦТВА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В ТРАНСКОРДОННОМУ ПРОСТОРИ УКРАЇНИ І ЄС

ДУ "Інститут регіональних досліджень
ім. М.І. Долишнього НАН України"
вул. Козельницька, 4, м.Львів,
79026, Україна,
e-mail: tymi@ukr.net

Анотація. Прикордонні територіальні громади отримали додаткові фінансові можливості в умовах євроінтеграції. Метою статті є обґрунтування фінансових інструментів співробітництва територіальних громад в транскордонному просторі України та ЄС. Виявлено, що співробітництво територіальних громад в транскордонному просторі відрізняється за розміром, сфери діяльності, консолідації чи інституціоналізації, коливаючись між проведенням консультацій або вибіркового співробітництва (конкретне питання) і програмами та створення спільних інститутів (комітети, асоціації, робочі групи тощо). Запропоновано виокремити співробітництво в транскордонному просторі як транскордонне співробітництво, як транснаціональне співробітництво, як міжрегіональне співробітництво. Європейський Союз здійснює фінансову підтримку транскордонного співробітництва шляхом використання ряду ініціатив, програм та проектів, а саме: INTERREG, PHARE CBC, TACIS CBC, PHARE CREDO, MEDA, CARDS, LACE. Європейський інструмент сусідства та партнерства як інструмент сприяння економічному та більш глибокому політичному співробітництву, надання допомоги для використання специфічних можливостей та вирішення проблем територій, що мають єдиний кордон з країнами ЄС або географічно близько знаходяться до країн-сусідів ЄС.

Ключові слова. територіальна громада, співробітництво територіальних громад, транскордонне співробітництво, фінансові інструменти транскордонного співробітництва.

Tymechko I.R.

LOCAL COMMUNITIES COOPERATION IN CROSS-BORDER AREA OF UKRAINE AND THE EU

SI "Institute of Regional Research n.a. M. I. Dolishniy of
the NAS Ukraine"
Kozelnitska str., 4, Lviv,
79026, Ukraine,
e-mail: tymi@ukr.net

Abstract. Border local communities has received additional financial resources in the conditions of European integration. The aim of the article is justification of the financial instruments of local communities cooperation in cross-border area of Ukraine and the EU. It was revealed that the cooperation of local communities in cross-border area is different in size, scope of activities, consolidation or institutionalization, ranging between consultation or selective cooperation (specific issue) and programs and the creation of joint institutions (committees, associations, working groups, etc.). It is offered to highlight the cooperation in cross-border area as a cross-border cooperation, transnational cooperation and interregional cooperation. The European Union provides financial support to the cross-border cooperation through using of a number of initiatives, programmes and projects, namely: INTERREG, PHARE CBC, TACIS CBC, PHARE CREDO, MEDA, CARDS, LACE. The European neighbourhood and partnership instrument facilitates the economic and deeper political cooperation, provides the assistance for using the specific opportunities and solving territory problems that have the only border with the EU or that are geographically close to the neighboring countries of the EU.

Keywords: local community, local communities cooperation, cross-border cooperation, financial instruments of cross-border cooperation

Вступ. Прикордонні територіальні громади України перетворилися в контакт-зони між різними політичними, економічними і соціальними системами, де природні, людські та фінансові ресурси можуть бути використані спільно в умовах євроінтеграції. У той же час, інтерес у розвитку співробітництва територіальних громад зростає на національному, регіональному та місцевому, а також на міжнародному рівні.

Переважаючі стимули були (і досі) прагматичного характеру [1], йдеться про поліпшення згуртованості, спільної експлуатації місцевих ресурсів, покращення інфраструктури і комунікацій, а також культурних обмінів і спільних ініціатив в галузі культури і туризму. Співробітництво територіальних громад в транскордонному просторі є горизонтальним співробітництвом, узгоджене з функціональними можливостями і вирішенням проблем, що слугує конкретним прагматичним цілям.

Фундаментальний характер мають наукові праці з питань співробітництва територіальних громад таких авторів В. Гоблик [1], Н. Мікула [2], В. Чужиков [3] та ін. В працях науковців зосереджено увагу на транскордонному співробітництві, проте питання фінансових інструментів співробітництва територіальних громад в транскордонному просторі потребують глибшого вивчення.

Метою статті є обґрунтування фінансових інструментів співробітництва територіальних громад в транскордонному просторі України та ЄС.

Існують різні форми територіального співробітництва, в залежності від конкретних потреб залучених місцевих інституцій, з одного боку, і відповідних повноважень місцевих органів управління.

Форми територіального співробітництва відрізняються за розміром, сфери діяльності, консолідації чи інституціоналізації, коливаючись між проведенням консультацій або вибіркового співробітництва (конкретне питання) і програмами та створення спільних інститутів. Тому доцільно виокремити територіальне співробітництво як транскордонне співробітництво (cross-border cooperation), як транснаціональне співробітництво (transnational cooperation), як міжрегіональне співробітництво (interregional cooperation) [2]. Найбільш поширена транскордонне співробітництво, так, як виробляє конкретні результати з точки зору спільних проектів.

Транскордонне співробітництво – спільні дії, спрямовані на встановлення і поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин між територіальними громадами, їх представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади України та територіальними громадами, відповідними органами влади інших держав у межах компетенції, визначеної їх національним законодавством [3].

З 1990 Європейський Союз (ЄС) здійснює фінансову підтримку транскордонного співробітництва шляхом використання ряду ініціатив, програм та проектів, а саме: INTERREG, PHARE CBC, TACIS CBC, PHARE CREDO, MEDA, CARDS, LACE. INTERREG є найбільшою програмою місцевих ініціатив (Community Initiative) ЄС щодо підтримки розвитку прикордонних громад країн – членів ЄС і деяких приморських територій.

В період з 2000-2006 роки ця програма стала відома як INTERREG III, що забезпечує три напрями співробітництва:

- транскордонне співробітництво (напряма А.).
- транснаціональне співробітництво (напряма В.).
- міжрегіональне співробітництво (напряма С.).

PHARE CBC – програма підтримки транскордонного співробітництва прикордонних територій країн Центральної Європи, які межують з ЄС і яка почала діяти з 1994 року. Іншими фінансовими інструментами Європейського Союзу стали програми TACIS CBC (охоплює прикордонні регіони Росії, України, Білорусії та Молдови), MEDA (для віддалених прикордонних регіонів країн не членів ЄС); CARDS (нова програма для західних Балканських країн), LACE (проект Асамблеї європейських прикордонних регіонів, мета якого проводити роз'яснювальну та інформаційно-рекламну роботу позитивної практики транскордонного співробітництва).

До 31 грудня 2006 року допомога ЄС країнам Європейської політики сусідства (ЄПС) надавалася завдяки численним регіональним програмам, таким як TACIS для України. З 1 січня 2007 року як частина реформи інструментів допомоги ЄС, TACIS та інші численні програми (MEDA) замінені одним інструментом – Європейським інструментом сусідства та партнерства (ЄІСП). ЄІСП з 2007 року застосовується у країнах, котрі раніше були охоплені програмою TACIS.

ЄІСП (European Neighbourhood and Partnership Instrument) розроблений як більш гнучкий і керований політичними потребами інструмент. Дві головні мети ЄІСП:

- сприяння економічному та більш глибокому політичному співробітництву між ЄС та країнами-партнерами;
- надання допомоги для використання специфічних можливостей та вирішення проблем країн, що географічно мають єдиний кордон з країнами ЄС або географічно близько знаходяться до країн-сусідів ЄС.

У рамках Європейського інструменту сусідства та партнерства 2007–2013 років окремо виділено програми транскордонного співробітництва, які передбачають співробітництво на рівні – NUTS 3 між країнами-партнерами ЄІСП і країнами-членами ЄС, як по сухопутних кордонах, так і в рамках морських басейнів.

Довідково, регіони в країнах-членах Європейського Союзу здебільшого склалися історично, це привело до того, що адміністративні формування NUTS-1 (номенклатурні одиниці територій для статистики), чисельність населення в яких перевищує 5 млн жителів, існують далеко не в усіх країнах ЄС. Локальних утворень з чисельністю населення від 800 тис. жителів до 2 млн, з відповідним рівнем NUTS-II. NUTS-III, з чисельністю жителів менше 800 тис. осіб [4].

Програми ЄС значно переважають за кількістю та обсягом фінансування серед інших програм міжнародної технічної допомоги, які прямо або опосередковано стосуються транскордонного співробітництва. Так, найбільш активними щодо фінансування питань транскордонного співробітництва в Україні можна назвати програми в рамках “Європейського Інструменту Сусідства та Партнерства (ЄІСП)”, Ініціативи “Східне партнерство”, а також Програми “Підтримки політики регіонального розвитку України”.

Особливістю програм транскордонного співробітництва є відсутність при їх впровадженні щорічних програм дій. Натомість, країни-учасниці кожної із програм розробляють Спільну операційну програму на весь термін впровадження ЄІСП.

Загальний бюджет компоненту транскордонного співробітництва ЄІСП складає близько 1,1 млрд. євро (включатиме внески фондів ЄІСП та ЄФРР (Європейський фонд регіонального розвитку)).

Україна брала участь у наступних програмах ЄІСП (2007–2013) :

- “Україна – Польща – Білорусь”;
- “Україна – Угорщина – Словаччина – Румунія”;
- “Україна – Румунія – Республіка Молдова”;
- “Чорне море”;

Підготовка цих програм базується на попередньому досвіді впровадження програм сусідства. У програмних документах визначаються географічні рамки, пріоритети та окремі заходи, спільні органи управління. До програмних документів включається фінансовий план з чітким визначенням асигнувань за кожним пріоритетом програми. Але, на відмінну від попередніх програм сусідства, в рамках нових програм співфінансування відбувається на рівні проекту (мінімально 10 %).

Пріоритети програм ЄІСП:

- сприяння соціально-економічному розвитку регіонів з обох сторін кордону;
- співробітництво у сфері захисту навколишнього середовища, охорони здоров’я та попередження воєн, конфліктів та злочинності;
- забезпечення ефективності та безпеки кордонів;
- сприяння ефективному співробітництву між людьми на локальному рівні.

Територіальне охоплення кожної з вищезазначених програм:

Програма Польща-Білорусь-Україна (Загальний бюджет 2007–2013 – 186,201 млн.євро, з них 2007–2010 – 97,1 млн. євро, 2010–2013 – 89,1 млн. євро). Поширюється на наступні адміністративні одиниці:

у Польщі: Кросненсько-Перемишльський субрегіон (Підкарпатське воєводство), Бялостоцько-Сувальський субрегіон (Підляське воєводство), Бяльсько-Подляський і Хелмсько-Замойський субрегіони (Любельське воєводство), Остроленсько-Седлецький субрегіон (Мазовецьке воєводство). Прилеглі регіони співпраці: Жешувсько-Тарнобжезький субрегіон (Підкарпатське воєводство), Ломжинський субрегіон (Підляське воєводство) та Люблінський субрегіон (Люблінське воєводство);

у Білорусії: Гродненська область, Брестська область, сім західних районів в Мінській області: Мядель, Вілейка, Молодечно, Воложин, Столбци, Несвіж, Клецьк та прилеглі регіони співпраці: східна частина Мінської (15 районів і місто Мінськ) та Гомельська область;

в Україні: Львівська, Волинська, Закарпатська області, а також прилеглі регіони співпраці: Рівненська, Тернопільська та Івано-Франківська області.

Програма Румунія–Україна–Республіка Молдова (Загальний бюджет 2007–2013 – 126,718 млн.євро, з них 2007–2010 – 66,1 млн. євро, 2010–2013 – 60,6 млн. євро).

Територія програми Румунія–Україна–Республіка Молдова охоплює такі регіони: в Румунії – повіти Сучава, Ботошань, Яси, Васлуї, Галац і Тульча; в Україні – Одеську та Чернівецьку області; в Республіці Молдова – усю територію. До програми включені також прилеглі території: в Румунії – повіт Браїла, в Україні – Івано-Франківська та Вінницька області, 10 районів Хмельницької та 12 районів Тернопільської областей.

Програма "Басейн Чорного моря" (Загальний бюджет 2007–2013 – 17,306 млн. євро, з них 2007–2010 – 9, 0 млн. євро, 2010–2013 – 8,3 млн. євро).

Дана масштабна і багатостороння Програма в цілому охоплює десять країн-учасниць, чотири з яких не мають прямого виходу до Чорного моря, однак в силу історичної, культурної, соціальної, економічної інтегрованості із його басейном підпадають в силу дії Програми (Греція, Вірменія, Азербайджан і Молдова). Такі країни як Вірменія, Азербайджан, Молдова і Грузія ввійшли у склад Програми всією національною територією, тоді як із інших країн-учасниць лише окремі регіони, наближені до басейну: Україна (Одеська, Миколаївська, Херсонська, Запорізька, Донецька області, АР Крим), Туреччина (Костянтинополь (Стамбул), Текірдаг, Коджаелі, Зонгюлдак, Кастамону, Самсун, Трапезунд), Румунія (регіони групи NUTS II (південно-східний регіон), Греція (центральна та анатолійська (східна) Македонія, Фракія), Болгарія (NUTS II (північно-східні та південно-східні)).

Програма "Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна" (Загальний бюджет 2007–2013 – 68,6 млн.євро, з них 2007–2010 – 35,8 млн. євро, 2010–2013 – 32,8 млн. євро).

У Програмі беруть участь регіони чотирьох країн-учасниць, зокрема угорські: Шабольц-Шатмар-Берег (основний) та Борсод-Абай-Земплен (прилеглий); словацькі: Кошице і Прешув, румунські: Сату Маре, Марамуреш (основні) та Сучава (прилеглий), а також українські: Закарпатська, Івано-Франківська (основні) та Чернівецька (прилегла) області.

Однією з вимог більшості Програм є співфінансування проектів. Так, Львівська обласна рада затвердила Порядок співфінансування проектів міжнародної технічної допомоги з обласного бюджету (18 березня 2014 року), що містить процедури та механізми реалізації та фінансування з обласного бюджету проектів міжнародної технічної допомоги.

Важливо також зазначити, що з 50 польсько-українських проектів, які реалізувались у Львівській області в 11 проектах "лідерами" виступають українські організації (20%), 27 проектів реалізуються державними структурами (54%), 17 проектів – органами місцевого самоврядування (34%), 11 проектів – НУО (20%), 5 проектів – ВНЗ (10%) [5]. Загальна вартість проектів транскордонного співробітництва (Програма ЄСП), які реалізуються на даний час у Львівській області, становить більше 70 млн. євро, в тому числі кошти для української сторони орієнтовно – 35 млн. євро.

Так, партнери (місцеві органи управління) з української сторони в рамках використання технічної допомоги ЄС зацікавлені, зазвичай, у підписанні усіх документів в спільних транскордонних проектах з партнерами (місцевими органами управління) в транскордонному просторі, залишаючи поза увагою співфінансування, оцінку проблем території, написання пропозицій щодо їх вирішення, складання

кошторисної документації та реалізацію інших етапів написання проекту, що передбачені програмами транскордонного співробітництва. Це зумовлює те, що вагому частину фінансування з фондів ЄС, що передбачається в цих проектах, отримує сторона, що більш зацікавлена в них (зазвичай іноземний партнер).

В 2013 році розпочалася підготовка Програм транскордонного співробітництва в рамках Європейського інструменту сусідства на 2014–2020 роки. Україна приймає участь у 4 спільних операційних програмах прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства 2014–2020 роки, а саме “Польща – Україна – Білорусь”, Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна”, “ Румунія – Україна” та “Басейн Чорного моря” (далі – ППС ЄІС). ППС ЄІС поширюються на 14 областей України, представники яких спільно з представниками країн-учасниць приймають активну участь у підготовці спільних операційних документів ППС ЄІС.

У Програмному документі на 2014–2020 роки, визначено три стратегічні цілі ЄІС транскордонне співробітництво для транскордонних заходів:

– сприяння економічному та соціальному розвитку регіонів по обидві сторони спільного кордону;

– вирішення спільних проблем, що стосуються навколишнього середовища, здоров'я мешканців та охорони і боротьби зі злочинністю;

– сприяння створенню кращих умов та інструментів для забезпечення мобільності людей, товарів і капіталу.

Програмний документ про підтримку ЄС ЄІС транскордонне співробітництво (2014–2020) також включає 10 цілей, зокрема наступні пріоритети Програми транскордонного співробітництва ЄІС Польща-Білорусь-Україна 2014–2020 [7]:

1. Промоція місцевої культури та охорона історичної спадщини (ТЦ3)

Пріоритет 1.1 Промоція місцевої культури та історії

Пріоритет 1.2 Промоція і збереження природної спадщини

2. Покращення доступності регіонів, розвиток надійного та стійкого до кліматичних впливів транспорту, комунікаційних мереж і систем (ТЦ7)

Пріоритет 2.1 Покращення та розвиток транспортних послуг та інфраструктури

Пріоритет 2.2 Розвиток інфраструктури ІКТ

3. Спільні виклики у сфері безпеки (ТЦ8)

Пріоритет 3.1 Підтримка розвитку охорони здоров'я та соціальних послуг

Пріоритет 3.2 Вирішення спільних проблем безпеки

4. Покращення управління кордонами та управління безпекою, мобільністю та міграцією (ТЦ10)

Пріоритет 4.1 Сприяння ефективності та безпеці кордонів

Пріоритет 4.2 Покращення діяльності з управління кордонами, митних і візових процедур

ППС ЄІС “Польща – Україна – Білорусь” Програма розповсюджується на такі регіони України: Волинська, Закарпатська, Львівська області – в якості основних регіонів; Рівненська, Тернопільська, Івано-Франківська області – в якості додаткових регіонів. Бюджет – 175,799 млн. євро.

ППС ЄІС “Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна” Програма розповсюджується на такі регіони України: Закарпатська, Івано-Франківська області – в якості основних регіонів; Чернівецька область – в якості додаткового регіону. Бюджет – 73,952 млн. євро.

ППС ЄІС “Україна – Румунія” Програма розповсюджується на такі регіони України: Одеська, Чернівецька, Івано-Франківська та Закарпатська області – в якості основних регіонів; Вінницька, Тернопільська та Хмельницька області – у якості додаткових регіонів. Бюджет – 60 млн. євро.

ППС ЄС “Басейн Чорного моря” Країнами-партнерами за програмою Вірменія, Азербайджан, Болгарія, Греція, Грузія, Румунія, Молдова, Туреччина, Україна. Програма розповсюджується на такі регіони України: Одеська, Херсонська, Миколаївська, Запорізька та Донецька області. Бюджет – 39,039 млн. євро.

Державна програма розвитку транскордонного співробітництва є одним із інструментів реалізації державної політики розвитку транскордонного співробітництва. Державна програма розвитку транскордонного співробітництва комплекс заходів органів державної влади України, спрямованих на розвиток транскордонного співробітництва, які здійснюються з використанням коштів Державного бюджету України [6]. Державні програми розвитку транскордонного співробітництва розробляються суб'єктами транскордонного співробітництва України, погоджуються із центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування державної регіональної політики, державної політики у сфері економічного розвитку, державної фінансової політики, та Міністерством закордонних справ, а також центральними органами виконавчої влади, до компетенції яких належать питання транскордонного співробітництва, та подаються в установленому законодавством порядку Кабінету Міністрів України.

Фінансове забезпечення цієї Програми здійснюється за рахунок коштів, передбачених у державному і місцевих бюджетах на відповідний рік, а також коштів Державного фонду регіонального розвитку, Європейського Союзу в рамках виконання програм прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства на 2014–2020 роки, Дунайської транснаціональної програми на 2014–2020 роки, програм територіального співробітництва “Молдова – Україна” та “Білорусь – Україна” Європейського інструменту сусідства на 2014-2020 роки, двосторонніх угод, укладених Україною з країнами-партнерами, зокрема Договору між Урядом України та Урядом Республіки Польща про надання кредиту на умовах пов'язаної допомоги від 9 вересня 2015 р. у частині розбудови під'їзних доріг та прикордонної інфраструктури.

Обсяг державної фінансової підтримки для виконання цієї Програми визначається щороку в межах коштів, передбачених законом про Державний бюджет України на відповідний рік. Співфінансування у розмірі не менше 10 відсотків загального обсягу фінансування проекту транскордонного співробітництва за рахунок коштів місцевого бюджету та/або інших джерел є умовою надання державної фінансової підтримки.

Висновки. Підсумовуючи вище зазначене, слід зауважити, що основною проблемою є співфінансування проектів Програм транскордонного співробітництва, тому доцільно сприяти місцевому розвитку через співфінансування проектів транскордонного співробітництва, зокрема з місцевих бюджетів. Для цього необхідно, на всіх рівнях, визначити порядок співфінансування, який включатиме процедуру, механізми реалізації, фінансування з бюджету, моніторинг проектів.

1. Гоблик В.В. Спільні транскордонні регіони України та ЄС: зовнішньоекономічний аспект: [монографія]/ В.В. Гоблик. – Львів : ІРД НАН України, 2012. – 305с. (Серія “Транскордонне співробітництво”).
2. Мікула Н. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво: [монографія] / Н. Мікула. – Львів : ІРД НАН України, 2004. – 395 с.
3. Закон України “Про транскордонне співробітництво” від 24 червня 2004 року № 1861-IV. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1861-15>.
4. Чужиков В.І. Глобальна регіоналістика: історія та сучасна методологія / В.І. Чужиков. – К. : КНЕУ, 2008.– 127 с.
5. Аналіз політики транскордонного співробітництва у Львівській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dialog.lviv.ua/analiz-polityky-transkordnonoho-spivrobotnytstva-u-lvivskij-oblasti/>

6. Державна програма розвитку транскордонного співробітництва на 2016-2020 роки від 23 серпня 2016 р. № 554. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/554-2016-%D0%BF>.
7. Програма транскордонного співробітництва ЄС Польща-Білорусь-Україна 2014-2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pbu2020.eu/ua/>

References

1. Goblyk, Volodymyr. *Cross-border regions of Ukraine and the EU*. IRD NAN Ukrainy, 2012.
2. Mikula, Nadiya. *Territorial and cross-border cooperation*, IRD NAN Ukrainy, 2004.
3. Supreme Council of Ukraine. “On cross-border cooperation. Law of Ukraine on June 24, 2004 № 1861-IV.” *Official site of the Verkhovna Rada of Ukraine*, zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1861-15. Accessed 20 Feb. 2014.
4. Chuzhikov, Viktor *Global regionalism, history and contemporary methodology*, KNEU, 2008.
5. “Policy analysis cooperation in Lviv region.” *NGO “European Dialogue”*, dialog.lviv.ua/analiz-polityky-transkordonnoho-spivrobotnytstva-u-lvivskij-oblasti. Accessed 20 Feb. 2017.
6. Cabinet of Ministers of Ukraine. “*State program of cross-border cooperation for the 2016-2020 years*. Resolution of Cabinet of Ministers of Ukraine on Aug. 23, 2016, № 554. *Official site of the Verkhovna Rada of Ukraine*, zakon3.rada.gov.ua/laws/show/554-2016-%D0%BF. Accessed 20 Feb. 2017.
7. *Cross-border Cooperation Programme Poland - Belarus - Ukraine 2014–2020*, www.pbu2020.eu/ua/. Accessed 20 Feb. 2017.